

Participatieraad Sociaal Domein Losser
Postbus 90
7580k AB Losser

Aan:
Het college van burgemeester en wethouders gemeente Losser
T.a.v. mevrouw A. Prins
Postbus 90,
7580 AB Losser

Losser, 4 januari 2019

Ons kenmerk: PR/ADGZ-2019-01

Uw kenmerk: 18.0032536
Zaaknr : 18Z02258

Betreft: advies conceptbeleidsnota gezondheid "Samen Gezond" 2019-2022

Geacht college,

Op 23 november 2018 heeft u via een brief van de heer de Jong per mail verzocht advies uit te brengen over de conceptbeleidsnota "Samen Gezond". Vooraf was de participatieraad vertegenwoordigd bij de bijeenkomsten van 20 september en 4 oktober jl. om informeel een bijdrage te leveren aan de vorming van de nieuwe visie op het sociaal domein en vervolgens heeft er nog een informeel gesprek plaatsgevonden met de externe beleidsmedewerker mevrouw Roos ter voorbereiding op deze conceptbeleidsnota.

Algemeen

De participatieraad is verheugd dat er nu daadwerkelijk een gezondheidsbeleid tot stand komt vanuit een breder perspectief onder de paraplu van het integraal beleidsplan sociaal domein.

De participatieraad neemt aan dat de uitvoerende activiteiten van de voorgaande jaren zijn geëvalueerd en hebben bijgedragen aan de opbouw van deze conceptbeleidsnota. Helaas wordt in deze nota niet vermeld dat deze ook op efficiency en effectiviteit zijn beoordeeld ten gunste van de gezondheid van specifieke doelgroepen.

De participatieraad geeft de voorkeur aan een beleidsnota die zo beknopt mogelijk is waarbij de hoofdlijnen naar voren dienen te komen, welke visie het college op de gezondheid heeft en welke richting het proces gaat. Met termen als: "rekening houden met dit inzicht", "beleid zo inrichten dat", "versterken van ambitie", "inrichten van ons gezondheidsbeleid", "maken een aanzet voor" worden er geen doelen genoemd maar richtlijnen om ergens naar toe te werken. Hoe concreter de meetbare doelen, middelen en tijdpad worden benoemd, hoe duidelijker en begrijpelijker deze nota wordt. Opvallend is het ook dat op pagina 3, 5, 14 en 17 verschillende voornemens worden genoemd om het gezondheidsbeleid in de gemeente te verbeteren. Hierbij worden doelstellingen, uitvoering en resultaat afwisselend genoemd. De participatieraad adviseert één heldere visie op gezondheid met één algemene doelstelling en daarvan afgeleid de subdoelstellingen.

Met betrekking tot de inhoud van de beleidsnota adviseert de participatieraad dan ook deze deels te herzien door de beleidsvisie van de gemeente aan het begin in een samenvatting helder te benoemen. Vervolgens in aansluiting op de ontwikkelkansen de programma's concreet te maken door elk programma af te sluiten met doelstellingen waarbij de volgende vragen kunnen worden gesteld en beantwoord: Wat wil de gemeente bereiken? Wat wil de gemeente daarvoor doen? Wie wordt hierbij betrokken? Hoe wordt het succes van de uitvoering door de gemeente gemeten?

Inhoudelijk

Dit beleid is een goed vertrekpunt om nu een gezondheidsbeleid te realiseren dat gericht is op het verbeteren van de gezondheid van inwoners, waarbij ook inwoners interactief worden betrokken. Hierbij dient de leefwereld van de inwoners en de achterliggende normen en waarden het uitgangspunt te zijn en is de systeemwereld daarbij ondersteunend en aansluitend.

Om perspectief voor de burger in de gezondheid te realiseren zal dit ook moeten worden benaderd vanuit een breed spectrum. Daarbij zullen de fysieke en sociale omgeving, preventie en zorg en andere ondersteunende factoren van goed en veilig wonen tot optimale voorzieningen een belangrijke rol spelen om gezondheid actueel en inspirerend te houden.

Kortom investeren in gezondheidsbescherming, ziektepreventie en gezondheidsbevordering dient een gemeenschappelijke zaak van inwoners, zorgverzekeraars, werkgevers, zorg- en onderwijssector onder de regie van de gemeente te zijn.

Doelgroepen

In de gezondheidsschets 1.1. worden eerst aandachtspunten voor bepaalde groepen en op specifieke leeftijdsonderdelen genoemd en daarnaast enkele opmerkelijke zaken zoals vergrijzing, eenzaamheid, leefstijl en alcoholgebruik bij jongeren.

Vervolgens een analyse en uitvoering per thema waarin vergrijzing en leefstijl worden genoemd, daarna wordt geconcludeerd dat het meeste succes kan worden behaald bij gedefinieerde doelgroepen met gezondheidsachterstand. Een definieerbare groep is een ruim begrip, vooral als er gekozen is om gezondheid niet te definiëren. Wat wordt verstaan onder een definieerbare doelgroep? Is er bereidheid om open te staan voor de inbreng van inwoners die zich langs andere wegen melden dan in deze conceptbeleidsnota is voorzien?

Veel wordt er geschreven over de SES-groep en laaggeletterde groep, ongetwijfeld zijn er veel meer doelgroepen die nader benoemd kunnen worden. Zijn deze al in kaart gebracht? Hoe wordt dit afgestemd met kleine groepen vanuit het particuliere initiatief?

Verder wordt er aangegeven dat de manier waarop in Losser re-integratie, armoede en laaggeletterdheid wordt benaderd grote kansen biedt voor het boeken van gezondheidswinst. Waar is dit op gebaseerd? Is dit gemonitord? Zijn de resultaten hiervan bekend?

Niet alleen met "re-integratie" maar ook met integratie kunnen successen worden geboekt. De participatieraad beveelt aan om "integratie" in de nota nader uit te werken en de doelgroep vergunninghouders toe te voegen.

Gezondheid en de mate waarin vergunninghouders integreren en participeren in de Losserse samenleving hangen met elkaar samen. Vergunninghouders met een goede gezondheid leren in de regel makkelijker de Nederlandse taal en vinden eerder werk. Omgekeerd kan maatschappelijke participatie zorgen voor een betere gezondheid. Het actief betrekken van vergunninghouders is een belangrijke succesfactor bij het bevorderen van hun gezondheid en het versterken van hun veerkracht en zelfredzaamheid. Betrokkenheid van vergunninghouders bij het gezondheidsbeleid en de in te zetten interventies, maatregelen en activiteiten helpt om het beoogde effect te verkrijgen. Een integrale samenhangende vraaggerichte aanpak waarbij integratie, participatie, welzijn, werk, wonen en gezondheid nauw met elkaar moeten worden verbonden is aan te bevelen.

Aansluitend nog een opmerking dat de vaccinatie van kinderen van vergunninghouders die later Nederland binnen komen zorgvuldig dient te worden uitgevoerd, zodat het niet tot onnodige herhalingen in de vaccinaties leidt. We vragen uw aandacht voor het goed afstemmen van het Nederlandse vaccinatieprogramma op dat van het land van herkomst.

Een andere doelgroep is de jongeren in Losser m.b.t. relationele en seksuele gezondheid bij jongeren waarvoor wij extra aandacht vragen. De jongeren in Twente, inclusief Losser, zijn zich nog veel te weinig bewust van de risico's van SOA. Recent heeft er in Twente nog een onderzoek plaatsgevonden onder de leeftijd van 12-25 jaar, waaraan 1150 jongeren hebben deelgenomen, helaas niet specifiek voor Losser. De representatieve Twentse resultaten, die naar waarschijnlijkheid ook voor de jeugd in Losser gelden, laten zien dat het goed gaat met de relationele en seksuele ontwikkeling van de jeugd, maar tonen ook zeker nog aandachtspunten.

De participatieraad beveelt aan dat er op scholen preventieve aandacht is voor relationele en seksuele vorming. Niet eenmalig, maar structureel wordt ingebed in het beleid van de school, waarbij eventueel de GGD de scholen kan ondersteunen.

In de nota wordt terecht aan het roken en alcoholgebruik veel aandacht besteed, terwijl in Kerncijfers Gezondheidsbeleid wordt genoemd dat het gebruik van softdrugs in Losser 3% is. Echter is niet bekend en ook waarschijnlijk moeilijk te achterhalen hoeveel "losse" groepen er nog bestaan waarvan het drugsgebruik niet bekend is. Wel is bekend dat het gebruik van drugs kan leiden tot lichamelijke-, geestelijke-, sociale- en geldproblemen. Ook dat de overstap van softdrugs naar harddrugs snel is gemaakt. De participatieraad adviseert hieraan meer aandacht te besteden door het zoeken naar vindplaatsen te versterken en structureel de preventie en voorlichting hiervan uit te breiden.

Last but not least is er nog een belangrijke doelgroep namelijk "kwetsbare ouderen" bij wie sprake is van een verminderende regie over hun eigen leven en toename van de zorgbehoefte.

Mede ook door de toenemende vergrijzing is dit een relevant thema geworden en zal er vaker een beroep op verschillende zorgverleners en mantelzorg moeten worden gedaan. De fysieke en sociale omgeving zal een belangrijke invloed hebben op de leefwereld van ouderen. Het stimuleren van ouderen om mee te doen in de samenleving en het ondersteunen van ouderen om zelfredzaamheid naar eigen keuze en vermogen te bevorderen is een goede zaak.

Echter wordt er met het ontwikkelen van "zelforganisatie" om onderling eigen activiteiten te organiseren wel heel veel van deze doelgroep gevraagd. De participatieraad adviseert hiervoor structurele professionele ondersteuning in te zetten, maar ook laagdrempelige voorzieningen te realiseren om georganiseerde en ongeorganiseerde ontmoetingen op overbrugbare afstand per dorpskern te laten plaatsvinden. Samenwerking tussen gemeente, zorgaanbieders en woningcorporatie wordt hierbij sterk aanbevolen.

Overigens kan met een goed ouderenbeleid ook heel veel kwetsbaarheid worden voorkomen. De participatieraad adviseert dan ook het bestaande ouderenbeleid (2009-2010?) op korte termijn te evalueren en een nieuw integraal ouderenbeleid, samen met de doelgroep ouderen en andere betrokkenen, vorm te gaan geven.

Dorpskernen

Niet alleen zijn er in de gemeente Losser verschillende specifieke doelgroepen. Er is ook sprake van een relatief grote verscheidenheid in de kerncijfers gezondheidsbeleid per dorpskern. De participatieraad ondersteunt de dorpsgerichte acties en adviseert een kleinschalige aanpak door samen met de inwoners enkele belangrijke aandachtsgebieden vast te stellen en deze gezamenlijk vanuit de leefwereld van de inwoners concreet in SMART doelen nader uit te werken. Hierdoor ontstaat er een breed draagvlak en zou een vorm van een positief dorpsgezondheidsprofiel kunnen worden ontwikkeld.

Uitgangspunten

De participatieraad vindt de uitgangspunten vaag en niet realistisch mede ook omdat gezondheid niet wordt gedefinieerd, terwijl er wel een gedachte wordt weergegeven t.o.v. een gezonde leefstijl. Het concept van positieve gezondheid (daar is ook een definitie van) is een optie maar in eerste instantie is gezondheid een persoonlijke aangelegenheid die iedere bewoner zelf vorm moet gaan geven afhankelijk van zijn vermogen en beperkingen. De participatieraad adviseert helder en eenduidig naar de inwoners te communiceren door een definitie van gezondheid vast te stellen met aansluitende criteria en doelstellingen hoe gezondheid kan worden verbeterd.

Het aanbieden van taal, digivaardigheid en financiële administratie is goede aanvulling op de basisvaardigheden, maar om gedragsverandering bij specifieke doelgroepen te bewerkstelligen die bijdraagt aan verbetering van gezondheid zullen eerst de fysieke en sociale basisbehoeften c.q. de basisvoorzieningen van de inwoners in balans en in beeld moeten zijn. Vervolgens kunnen er dan ook aanvullende vaardigheden worden aangeboden zodat de inwoners zich naar vermogen verder kunnen ontplooiën en zelfredzamer worden. De participatieraad adviseert dit als vertrekpunt in het uitvoeringsprogramma mee te nemen.

Monitoring

Monitoring zal ook bij de uitvoering van het gezondheidsbeleid relevant zijn, omdat dit waardevolle informatie kan opleveren voor de ontwikkelingen van het gezondheidsbeleid in de komende jaren. Nu deze beleidsnota als onderdeel dient te worden gezien van het integraal beleidsplan sociaal domein neemt de participatieraad aan dat de resultaten van het beleid worden gemeten op integraal niveau. Vooraf afstemming van alle onderdelen (leefgebieden) van het sociaal domein wordt hierbij aanbevolen.

De participatieraad is sterke voorstander van monitoring op kwantitatieve indicatoren t.b.v. efficiency en effectiviteit van het traject en de middelen. Nog relevanter zijn de kwalitatieve indicatoren t.b.v. de inwoners, waarbij hun leefwereld een centrale plaats dient te hebben en gericht is op de verbetering van hun gezondheid.

Hoe worden de inwoners hierbij betrokken en hoe wordt dit geborgd en gemeten?

Hoe wordt de participatieraad in dit proces betrokken?

Uiteraard is er de bereidheid het een en ander nader toe te lichten.

Ten slotte wil de participatieraad graag nog zijn waardering uitspreken voor de ontwikkelingen en initiatieven ten behoeve van de gezondheid van de inwoners en zien uw reactie per mail/post met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Namens de participatieraad,

Harry Stopel
Voorzitter